

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Fondul nostru de pensuni.

III.

Încă dela începutul inactivărei fondului de pensuni am audiat plângeri din partea preoției dela sate, că fondul de pensuni e făcut în special numai pentru funcționarii bisericesci din centru, interesele materiale ale aceloră sunt asigurate, érá preoțimea dela sate e cu totul desconsiderată.

Plângerile acestea s'au repetat an de an, mai în cercuri private, mai în publicistică, mai în acte oficiose, până când în anul acesta s'au manifestat și în forma unei propuneri făcute în sinul sinodului nostru archidieceșan din partea deputatului preoțesc din cercul Deșului.

Propunerea culminează în aceea, ca preoțimea să i-se dea voie să-și rescumpere pensii pentru parohia de classa I., chiar și atunci când parohia respectivului paroh fiind numai de classa III. și contribuțiile ei sunt reduse la minimul rezervat parochiilor de classa III.

Propunerea acésta s'a dat consistoriului spre a reflecta la ea în lucrările sale, cari vor trebui făcute în starea actuală a fondului de pensuni.

Fiind instituțiunea fondului de pensuni una dintre cele de mai mare importanță în biserica noastră, noi tare credem, că ea e pusă în mâinile cele mai competente, tocmai pentru natura ei delicată și pentru starea critică, în care a ajuns ea din cauza multelor restanțe ale preoției și în parte ale comunelor bisericesci.

Vom avé deci ocaziune să vorbim și în meritul acelei propuneri, când vom cunoșce elaboratul consistoriului archidieceșan și propunerile speciale pentru sanarea acestuia.

La locul acesta ne vom ocupa cu plângerile ridicate contra fondului pentru favorurile făcute funcționarilor din centru.

Funcționarii din centru se reduc la asessorii consistoriali și la profesorii seminariali.

Să vedem cum stau în cele materiale acesti funcționari.

Asesorii consistoriali în punctul dotațiunei lor stau tot la stadiul, în care i-a aflat anul 1864, când li-s'au regulat remunerațiunile.

De ani 33, în privința ameliorării în emolumente lor nu s'au făcut nimica, nu pentru-că dóră biserica n'ar fi avut inimă de durerile lor, ci pentru că nu au avut mijloace materiale.

Cu salariu de 1200 fl., asessorii consistoriali trebuie să trăiască aici în Sibiu, amésurat pozițiunei sociale, care li-o impune rangul lor, și cu relut de cuartir de 200 fl., trebuie să țină locuință potrivită tot acelei pozițiuni.

De ani 33, timpurile s'au schimbat și adi scumpetea e cel puțin de trei-ori mai, mare ca acum 30 de ani în toate privințele.

Relațiunile s'au schimbat și în ce privește locuințele, căci cu 200 fl., ați nu mai poți afla în Sibiu locuință pentru un asesor consistorial cu familie.

Cu profesorii seminariali încă așa stă lucrul; diferența e, că ei în salariu cu 200 fl. au mai puțin, ei trebuie să trăiască cu 1000 fl.

Dacă am face comparare cu funcționarii statului, séu cu profesorii dela gimnasiu, séu chiar cu funcționarii dela institutele de bani atunci asessorii consistoriali, cari trebuie să servescă bisericei 40 de ani, după ce ani cel puțin 20 au făcut studii în institute mai înalte, în cele ale remunerațiunei lor nu stau nici pe acea rețaptă, care e dată funcționarilor de bancă după un serviciu de 10 ani.

Dar să nu ne punem pe acest teren. Ca biserica să ajute acestor funcționari, în timpul mai nou a făcut sistemul de cuncuenalii.

După un serviciu de 30 ani, asessorul consistorial ajunge la salariu 1200 și la cinci cuncuenalii, va să dică, ajunge la o dotațiune de 1700 fl.

Dotațiunea acésta abia asigură existența de pe o și pe alta.

La cas de pensionare cuncuenalii nu se compută, și astfel un asesor consistorial decă după un serviciu continuu de 40 ani vine și reflectează la pensiune, atunci i se asigură o pensiune în urmă de 1200 fl., tocmai suma cu care a început a funcționa înainte cu 40 de ani.

Evident, că la bătrânețe cinstite mai nimica nu au asigurat asessorilor consistoriali.

Profesorii seminariali și aici stau cu 200 fl. mai puțin.

Intre asemenea condițiuni nime nu se dorește în pensiune.

Faptice dintre funcționarii din centru nime nu a răvnit la pensiune, și decă fericitul în Domnul Ioan Hannia, după un serviciu de 50 de ani a fost pus în pensiune, acésta s'a făcut din interesul oficiului.

Dacă interesul oficiului va reclama, atunci în centru se vor mai face pensionări, dară să se scie, că acele pentru respectivii nu sunt nici punerea în odihnă, nici remunerarea serviciilor îndelungate, ci sunt pedepse, cari se dietază asupra lor în interesul oficiului.

Pe când deci funcționarii din centru, avisați numai la salariu, căci alte economii ei nu pot face, pecând acesti funcționari, și, nu au cerut, și nici nu vor cere, punerea în pensiune, pe atunci dela preoții dela sate au venit în număr considerabil cereri pentru pensionare, mai ales dela aceia, cari si-au știut acura capelani.

Este deci de tot nejustă plângerea, că fondul de pensuni favorisează funcționarilor din centru.

Fondul de pensuni e făcut din considerațiuni mai înalte bisericesci, din aceste considerațiuni mai înalte trebuie el susținut, desvoltat și consolidat, și noi dicem, că acésta trebuie să o facem aplicând aspre remedii disciplinare, după prin reprență împinși suntem la asemenea remedii.

Revista politică.

Din parlamentul maghiar. După o pauză de abia câte-va zile, ér s'au început desbaterile în parlamentul nostru, se înțelege, ședințele nu se vor continua în mod ordinar, ci se vor ținé ședințe numai cerând trebuința.

La 16 l. c. a ținut casa magnaților o ședință, în care în decurs de 3½ ore s'au petrecut aprópe fáă nici o desbatere proiectele de lege votate de camera deputatilor.

La ordinea zilei a fost proiectul de lege despre procedura penală și în afaceri de presă, proiectul de lege despre premiile după zahar, despre darea de spirt, despre asigurarea acțiunilor, despre judecătoria în afaceri de presă, despre punerea în aplicare a nóuei proceduri penale, despre oficiul statistic, mai multe rapórt ale comisiunilor, cereri etc., cari tóte au fost primite.

Înainte de ordinea zilei, arhiepiscopul Császka dela Calocia, propune a-și exprima casa magnaților fidelitatea sa către Majestatea Sa din incidentul serbării născerei Majestății la 18 l. c. Se primesce cu mare însuflețire și unanimitate.

În firul rapórtelor, Toth Vilmos aduce la cunoșcinta casei magnaților repausarea episcopului Lönhardt al Transilvaniei, repausarea baronului Armin Radák, a contelui Gavriil Bethlen și alui Carol Rath; apoi invitarea marinei la serbările slobodirei pe apă a corăbiei de resbel „Zenta” la 10 l. c., cererea fumanilor privitoare la stîrbirea drepțurilor lor autonomice prin proiectul de lege despre nóua procedură penală, și raportul comisiunei verificátore despre introducerea în șirul membrilor casei magnaților a noului episcop al Transilvaniei, contele Maláth Gusztáv.

La desbaterea asupra proiectului de lege despre judecătoria în afaceri de presă, membrul Dr. Iosif Gall, propune, ca dela jurați să se cêrá, ca să vorbescă și limba populațiunei unde funcționează și care e totodată și limba protocolară a comisiunei administrative — La acésta cerere ministrul de justiție Erdélyi reflectează, că cererea nu se póte accepta, deórece lovesce în praxa de 30 ani a parlamentarismului nostru, fiind limba oficiósă în tóte atacurile judiciare exclusiv limba maghiară.

FOIȚA.

Istoria grădinăritului.

1. Sub grădină înțelegem un petec de pământ închis din tóte părțile, pe care se cultivă diferite plante, atât pentru folos, cât și pentru frumusețe. Grădina în strictul înțeles al cuvântului este adese-ori o recreațiune a muncii de peste și a bărbatului și plăcutul atelier al harnicei femei de casă. De grădină este legată poesia vieții familiare, grădina ne oferă florile ei pentru serbările de bucurie, precum și pentru doliul familiei; cu legumi prospete provide bucătăria și cu póme mirositoare umple camerile. Grădinăritul nu este alt-ceva de cât o agricultură pe o scară mai înaltă, pe un loc mai restrîns, el se ocupă cu cultivarea particulară a plantelor și oferă între tóte culturile cele mai mari venit.

Grădinăritul se póte împărți:

a) Grădina de legumi, în care se cultivă diferite plante nutritóre.

b) Grădina de flori séu grădina artificială în care se cultivă florile.

c) Grădina botanică séu grădina de încercare, care e menită pentru scopuri științifice.

2. Deja popórele vechi au cunoscut valoarea și importanța grădinăritului. În scrierile lui Homer cetim, că regii Alkimos și Laertes lucrau în grădinile lor. Tuturor le este cunoscută tradițiunea despre splendórea fabulosă a grădinilor reginei assyricé Semiramis. Dumbrăvile sfinte din giurul templelor deilor grecesci séménau cu alele noastre, și la Atena ca și la Corint, învățații lunei ținéu prelegerile lor în grădini publice.

3. La germanii cei vechi pe la început abia a putut fi vorba despre grădinărit în adevăratul înțeles al cuvântului. Grădinăritul cere mai delicate trebuințe ale vieții, de cum erau ei dedați. Pământul, a cărui cultivare era încredințată femeilor, moșnegilor și sclavilor, abia putea produce bucatele (cereale) neaparat trebuincioșe vieții zilnice, legumele încă nu erau cunoscute, și chiar dacă erau cunoscute unele plante mai bune, nu le pria pământul, ca pe tóte locurile pe unde agricultura este încă în fașă. Cu înaintarea agriculturii au început a se desvolta și grădinăritul, și noi aflăm în capitulare 70 a lui Carol cel Mare o tabelă

lungă din acele plante a căror cultivare în grădini era impusă ampoiaților de pe domeniile lui. Diferitele plante înșirate pe tabela acésta erau parte flori, parte legumi, cele mai multe însă se foloséu în medicină, cum se credea cel puțin pe timpul acela.

În secul al 12—14 era deja cunoscuta grădina de legumi, de varză și de ceapă și grădina de pomi. Legumi și pomi se cultivau cu mare diligență la mănăstiri și prin orașe, și comerciul, care începea a înflori, a dat ansă la cultivarea plantelor aromatice, dintre acestea se cultiva anason, coriandru, orez și șofran.

În secul al 15-lea au început harnicii locuitori din Erfurth a cultiva grădinăritul pe un teritor de peste 200 pogóne, care până în zilele noastre este unul dintre cele mai bogate isvóre de venit a locuitorilor din Erfurth.

În secul al 16—17-lea s'au înființat mai multe grădini botanice, așa la Königsberg 1551, Lipsca 1580, Breslau 1587, Heindelberg 1597, Würzburg 1709, Ingolstadt și Hamburg 1710 și Wittemberga 1711.

În cele mai multe grădini germane se cultiva pe la începutul secolului al 17-lea, varza, sfecla roșie, morcovi, ridichi, hrănițe,

castraveți, bostani, cartofi, pētrangei, țelină mazere, lăptucă, ceapă, usturoiu (aiu) și tutun.

Grădinile de flori încă se fáléu cu trandafiri, vióle, crini, garofițe, maci, zambile, levante rosmarin, flórea pascilor (oițe), călugacióre, jale (salvie), cimbrisor, vióle galbene și tulipan (lălea).

4. Din Italia dela curtea cea splendidă și artistică a familiei domnitóre de Medici și-iau nascórea arta s'au stilul grădinăritului. Stilul italian a fost introdus mai întâiu în grădinile princiare și în parcurile vîlelor bogăților patriciani din Germania, dar nu dură mult, căci fu înlocuit cu stilul olandez, care la rëndul său s'a înlocuit cu cel francez, care dură până în seculul al XVIII-lea, în seculul acesta s'a introdus în Germania stilul englez.

5. Legumăritul încă a început a se ridica, cu deosebire în giurul orașelor mari. În Ulm la Dunăre, Confluenția, Colonia, Erfurth, Quedlinburg, Aschersleben, Eisleben. Bieberich, la Rhin se fac mari progrese și mii de familii trăiesc din vanitul ce-l produc grădinile. Singurul oraș Erfurth cultivă grădinăritul pe o întindere de 170 ha. și are peste 600 grădini cu flori și tot atâtea cu legumi, în aceste grădini găsesc ocupa-

(A se vedea cuvântarea dlui Dr. Iosif Gall la alt loc al foiei noastre. Răspunsul ministrului în vom publica per extensum în numărul viitoriu. Red. „T. R.”)

Casa nu primesce propunerea dlui Dr. Iosif Gall, ceea ce n'a surprins de altcun pe nimeni, căci e știut: ce „bune” intenții au legislatorii nostri totdeauna față de naționalitățile nemaghiare. La noi toate sunt puse exclusiv în serviciul maghiarismului.

Tot așa a fost respinsă și cererea fiu-manilor.

După verificarea protocolului ședința s'a încheiat.

Pertractările de pace între Grecia și Turcia ér stagnéză. Anglia nu se învoiesce la ocuparea teritoriului grecesc dela Larissa și Volo spre mătădi din partea trupelor turcesci până la depunerea speselor de rășboiu din partea Greciei. Din partea Rusiei se presupune. că ar lucra într'acolo, ca punerea finanțelor Greciei sub controlă europeană, să se pertracteze separat de celelalte condițiuni de pace între Grecia și Turcia.

Vorbirea

domnului Dr. Iosif Gall, ținută în ședința din 4/16 August 1897 a casei magnaților din Budapesta, cu ocaziunea pertractării proiectului de lege despre „curtea cu jurați”.

La finea primei alineă în §-ul 4 din proiectul de lege despre „juriu” înaintea cuvintelor „dacă, său” ar trebui vîrite cuvintele: „afară de acesta, în părțile țerei, unde se află naționalități mixte, pricepe una din acele limbi nemaghiare, carea e obicinuită pe teritoriul respectivei judecătoriai, și formeză limba protocolară a jurisdicțiunii aceluia teritoriu”.

Necesitatea acestei modifiacțiuni o motivez cu următoarele:

O condițiune cardinală, de comun primită, a funcționării corecte a juriului pe lângă concederea liberei aprefiări a dovedilor — e aceea, ca sentința să și-o pótă basa juriul pe impresiunea căștigată din nemijlocita pertractare și procedură de dovedii, ce se desvöltă imediat înaintea sa, prin urmare din faziunile inculpatului și a martorilor, imediat exprimate înaintea sa, precum și pe acea impresiune, ce și-o căștigă din alte împregiurări, cari se ivesc cu ocaziunea fasionării, și cari de multe ori reoglindeză starea sufletescă a celorlora; însă această impresiune va fi — firesce — foarte mancă, dacă membrii colegiului de jurați nu pricep pe inculpat, său pe martori, și mancă va rămăne acea impresiune chiar și atunci, când s'ar aplica tălmăciul cel mai iscusit la asemenea ocaziuni. Dar un atare tălmăciul, carele se posedă perfect atât limba magiară, cât și cea respec-

tivă nemaghiară, carele afară de aceea se aibă și cunoscințele recerete juridice într'atât, încât se pótă traduce fără greșelă terminii și expresiunile tehnice, precum și graiul obicinuit la popor, cu greu se va puté căpéta, din cauza beneficiilor celor neînsemnate, legate de astfelu de poziția, érá greșita traducere a unei unice construcții, pótă da de multe-ori întregi cauze cu totul altă direcție, său alt curs.

Recomandata dispoziție în lege e cu deosebire de lipsă, pentru-că legea cea nouă extinde cercul de activitate și competență al juriului, — carele era până acuma restrîns numai la cauzele de presă, — și asupra crimelor comune.

Înaintea juriului de presă adecă ajung de regulă numai indiviđi aparținători inteligenței, cari de regulă posed și limba oficiosă, și astfelu sunt în stare, a se apéra și în acesta; dar pentru crime comune partea cea mai mare a inculpaților și a martorilor ese din părțile inferioare ale poporului, prin urmare în părțile țerei, unde locuesc feliurite naționalități, vor sta înaintea judecătii mulți ómeni, cari nu știu limba maghiară, érá cu acestia jurații, dacă nu știu cumva limba obicinuită a respectivului teritoriu al țerei, nici nu se pot imediat înțelege, și nici nu se pótă cineva provoca la vre-o praxă, carea ar fi reîntregit această lacună.

Dar propunerea această își are basa sa și în legile ce sunt în vigóre.

Adecă § ul 7 al art. de lege XLIV din 1868 dispune următoarele (cetesce legea din cuvânt în cuvânt), va se dîcă asiguréză sub órecari condițiuni naționalităților nemaghiare folosirea limbei lor, adecă a limbei nemaghiare — declarată de limbă protocolară a jurisdicțiunii — înaintea judecătorilor și în cauzele civile, unde numai excepționalmente se pótă pretinde înfățișarea necondiționată în persónă a partidelor, — și în consecință cu acesta §-ul 27 al aceleiași legi prescrie, ca de juđi să se aplice din feluritele naționalități persóne, cari posed pe deplin limbele necesare.

Din punct de vedere al necesității a acestei cunoscințe de limbi ordineză întocmai § ul 4 din art. de lege IV din 1869, carele se referă deja la judecătoriile denumite de guvern, ca denumirile juđilor la judecătoriile I-ei instanțe să se facă pe lângă capacitatea prescrișă pentru juđi în §§-ii 6 și 7, încât e posibil din sinul teritoriului tribunalului I-ei instanțe și în conformitate cu dispozițiunile § ului 27 din art. de lege XLIV din 1868, cu privire ecutabilă la indiviđii feliuritelor naționalități de pe teritoriul respectivului tribunal.

Deductiunea contrară, ce se face din §-ul 13 al legii de naționalitate,

e după părerea mea cu atât mai vîrtos greșită, cu cât acesta e mai vechiă. aceea e însă lege mai nouă.

Se pótă dară cu drept pretinde și dela jurați, cari încă sunt chemați a îndeplini funcțiune de jude, ca se posedă cunoscința necesară de limbă.

Prin acesta nu se împedecă organizarea regulată a colegiurilor de jurați, pentru-că locuitorii teritoriurilor de naționalități mixte, cari vorbesc unguresce, pricep și limbile nemaghiare, extinse pe acele teritorii.

Érá pe de altă parte e un interes comun, ca instituțiunea colegiurilor de jurați, ca una din garanțele libertății publice, să prindă rădăcină cât mai afundă în toate părțile cetățenilor, pentru-că alipirea către instituțiunile libertății publice ale patriei este cel mai puternic mijloc de a le întruni față de ori-ce atacuri contra patriei și contra libertății publice a ei.

Școlariu.

Raport general

despre starea școlilor rom. gr.-or. în protopresbiteratul Murăș-Oșorheiului cu finea anului școlariu 1896/7.

(Urmare).

B. Despre decursul și rezultatul examenelor. (Normativ §. 108 lit. c., Cerc. Cons. Nr. 2854/890 Sc.)

Examenele de încheiere s'au ținut în întreg tractul pe timpul dela 11 până la 26 Maiu a. c., conform programei stabilite la oficiul ppresbiterat și comunicate prin circulara de dto 18 Aprilie a. c. Nr. 123 prot., de pe carea o parie se alătură la acest raport sub 2/.

Circulara reîmprospetéză în special toate dispozițiunile legilor noastre școlare, menite a asigura buna ordine și un bun rezultat al examenelor, a da acestora cea mai mare importanță sərbătorească posibilă și a excita interesul poporului pentru ele.

Toți învățătorii au fost invitați să participe după putință la examene, dar câte unul a fost delegat a participa din oficiu.

Atât acestia, cât și conducătorii de examene, întru cât au substituit pe ppresbiterul, au fost îndatorati a face rapórt despre decursul lor, despre metódu de instructiune a învățătorului, sporul dovedit în învățământ etc. etc.

Decursul examenelor a fost pretutindenea normal, participând inteligența și fruntașii poporului în masse sərbătorești; rezultatul în general mulțumitor.

În special însă sporul cel mai bun s'a făcut la Gernesig, Vidraseu, Iceland, Suplac, Erdősangeorgiu ș. a.

Constatăm și aici, că în lipsa de aparate bune la învățământ, nu se pot aștepta rezultate mari.

C. Despre școlele de repetiție, catechisațiunea adulților și catechisațiunea cu elevii gr. or. de la școlele străine.

(Cerc. Cons. Nr. 6253/889 Sc. și 3279/890 Sc.)

Ad. 1. Școlă de repetiție cu curs separat în sensul §§-ilor 5 p. 2, și 14 din „Norm. școlar”, cu instruirea în obiectele de învățământ, anume prescrie pentru aceste, nu se ține nicăiri.

Elevii în etate de 12—15 ani cercetéză când pot, unii ținlic, școlă de toate ținlele, — formând aci un curs separat de instructiune repetitoare.

Învățătorii nostri în partea cea mai mare nu sunt în clar cu problema școlii de repetiție, deși au fost anume instruiți și îndatorati a o ținé, între altele, prin cercularele oficiului ppresbiterat Nr. 710/890 și 229/894.

Ad. 2. Catechisațiune cu tinerimea adultă se face deasemenea numai în acele locuri, unde preoții nostri sunt mai zeloși. Resultatul acesteia se vede din conspectul aceluia raport sub 3/.

Ad. 3. În fine s'a catechisat la 8 școle străine frecventate de elevi gr. or. și anume:

1. Școlă normală rom. cat. din Murăș-Oșorheiu cu 16 elevi.
2. Școlă civilă orășenescă din M.-Oșorheiu cu 4 elevi.
3. Școlă superióră rom. cat. de fete din M.-Oșorheiu cu 3 eleve.
4. Școlă super. ev. reform. din M.-Oșorheiu cu 1 elev.
5. Gimnasiul rom. cat. din M.-Oșorheiu cu 8 elevi.
6. Gimnasiul ev. reform. din M. Oșorheiu cu 2 elevi. — La aceste școle a funcționat ca catechet ppresbiterul N. Manegutiu.
7. Școlă elementară comunală din Band cu 8 elevi, par. Z. Oprea.
8. Școlă elem. comunală din M.-Sâncraiu cu 26 elevi, par. I. Bârsan.

Catecheții acestia nu a primit nici o remunerațiune. În M.-Oșorheiu se află un număr însemnat de învățăci la școlele de industrie și de comerț, acestia nu sunt părtași la catechisațiune.

Date mai speciale se află în conspectul alăturat sub 4/.

(Va urma.)

Noutăți.

Vineri, în 8 August v., fiind ziua regelui Stefan, legea opresce ca să se lucreze în ateliere și astfel numărul proxim al foiei noastre va apăre numai Marți, în 12 August v.

* * *

Diua onomastică a Maj. Sale Monarchului nostru. Eri, în diua „Schimbării la față”, fiind totodată și diua onomastică a Monarchului nostru, în biserica parochială de aici dl. protopop Ioan Papiu, a celebrat serviciu divin pentru viața îndelungată a Maj. Sale.

Corpul milităresc din loc deasemenea a serbat ziua cu obicinuită pompă. Diminéză s'au dat salve de tunuri, și a circulat musica

ține peste 1000 familii, cari transportă produsele în toate părțile lumii. În Wolfenbüttel trăesc 150 familii de grădinari pe un teritoriu de 300 ha. Venitul anual pro familie se urcă la 4460 franci.

6. Intinderea pământului pentru grădini, pe cât timp se pótă aștepta din el un venit corespunđător, depinde de comun de la mărimea trebuinței economice, de la posibilitatea produselor ce se speră a se culege și dela desfacerea lor. La lipsa unei ocaziuni sigure pentru desfacerea favorabilă, este mai nemerit să se restrîngă omul asupra trebuințelor economice, pe când la existența unei desfaceri favorabile este bine a se lărgi teritoriul de cultivat, fiind că cheltuelile economice (lucrului) nu cresc egal cu prețul scăderii produselor. Foarte mult se mai pótă face la țără în privința grădinăritului, unde sunt omului la dispoziție toate condițiunile; o grădiniță bine cultivată lângă casa țeranului pótă să ajungă un isvor de venit pentru familie, și pe lângă această grădiniță mai servesc ca loc de recreațiune și desfătare. Numai acel țeran este în stare a prețui o grădiniță lângă casa lui, care nu o are, și care este avisat a alerga pe la vecini pentru cea mai neînsemnată legumă.

Acele grădini, cari se fac mai puțin

pentru folos decât pentru plăcere, nu le putem numi ca ram al agriculturii, au însă ca mijloc de petreceri un preț foarte mare.

7. Lăsăm să urmeze în parte istoria legumelor obicinuite.

a) Culturai cerealelor îi urmăză imediat legumele obicinuite, cunoscute sub numirea de păstăioșe, cari se cultivă atât în grădină, cât și la câmp.

Dintre acestea fasolea, mazerea și lintea, au trebuit să fie cunoscute mai întâiu păstorilor, pentru-că sēmēnța acestor plante le dă hrană. După ce a început a se înmulți poporul și după ce lipsa a început a îngusta limitele vieții, a fost numai un pas până la cultivarea acestor plante.

Naturalistii susțin, că mazerea este originară în Asia medie, și de aci s'a deschis drumul prin Europa, adusă de la Greci în Italia și făcută cunoscută Germanilor prin Români; se pótă să mai fie fost adusă din Grecia de Goți și alte popóre germane la Dunărea de jos. Ea se cultivă des prin grădini și pe câmp, dă o bună hrană verde, se mănăncă cu păstăi cu tot, uscată însă se desface de păstăi și după ce se ferbe se strecură prin o sită său se bate cu o lingură de lemn, așa pregătită se numesce mazere bătută și la noi în posturi jócă rolul de că-

petenie, paiele se folosesc ca hrană pentru oi și capre (păstăile), unde nu sunt vite se folosesc ca material de foc.

b) Fasolea (phaseolus vulgaris) originară în India de Ost, a fost adusă de Romani în Germania unde se cultivă și acum în mai mult de 70 variante. Pentru mănecare se folosesc ca și mazerea atât verde cu păstăi, cât și uscată, păstăile (paiele) se țin ca nutreț pentru oi. Pe vapóre fasolea este hrana principală și formeză un însemnat articol de comerț. Fărina de fasole în timpurile mai vechi se folosea la rumeneli (suliman)

c) Fasolea turcescă său multifloră originară în America de Sud se cultivă în părțile noastre mai mult pentru frumșeta (flóre), decât pentru folos.

d) Bobul (vicia faba) originar pe lângă Marea Caspică, este pótă cea mai veche plantă de legumi, se cultiva mult în evul mediu și se folosea la pâne și plăcintă. Acum numai verde se folosece la mănecări, uscată se folosece pentru vite, cu deosebire pentru îngrășare de boi și rimători, se face fărînă și așa o dau ómeni la boi, presărând d'asupra puțină sare.

e) Lintea, a cărei patrie e Asia, a fost adusă la noi de către popóre europene de

la Sud-Ost. Egiptenii și ovreii socoteau lintea între mănecările de căpetenie; acest lucru ni'l spune și istoria biblică. Scim cu toții, că străbunul Avram a făcut o mănecare de linte așa de bună, încât fiul său mai mare Esau și-a vëndut pentru o porțiune din mănecarea această dreptul de primogenitură, fratelui mai mic, lui Iacob. Se scie, că pe timpul acela de acest drept era legată totă moștenirea părintescă. Și în diua de astăzi se mai aud cuvintele: S'a vëndut consciința său sufletul „pentru un blid de linte”, această despre ómenii aceia, cari depun jurăminte false său caută prin minciuni a dejosi pe alții.

Grecilor nu le-a putut rămănea mult timp necunoscută planta această, deja în secolul al V-lea ea era hrana aprópe ținlică a poporului de jos din Atena. Lintea se importa în cantități mari din Pelusiu de la gurile Nilului în Egipt. La Romani Cato în scrierea lui despre agricultură face amintire și de linte, spunend, că este bună gătită cu oțet ca mănecare. Din Italia a ajuns preste Alpi în Germania apoi la Slavi. La noi puțin pond se pune pe cultura liniei.

(Va urma.)

militară prin stradele principale, ér pe la órele 8 s'a făcut defilare pe plaiul de exercițiu.

Avis. În atențiunea p. t. părinți! La școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu, înscrierile pro 1897/8 se fac din 1-6 Septembrie 1897 stil nou. Examenale de emendare se țin în 3, cele de primire în 4 Septembrie c. n. Prelegerile se încep în 6 Septembrie c. n.

Didactrul e fixat cu 2 fl. pe lună. Taxa internatului e 200 fl. pe an.

Pentru elevele cursului complementar taxele sunt aceleași.

Insinuările se fac la direcțiunea școlii. Sibiu, 16 August 1897.

Direcțiunea școlii.

— La școala elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu” înscrierile se fac în zilele 1, 2, 3 și 4 Septembrie a. c. st. n. dela órele 9 a. m. în localitățile școlii strada Morii Nr. 8 partere.

Didactrul pentru o elevă 2 fl. pe lună, taxa de înscriere pentru nemembrii reuniunii este 2 fl.

Prelegerile se încep Luni în 6 Septembrie a. c. st. n.

Sibiu, 19 August 1897.

Direcțiunea școlii.

Parastas pentru Dr. George Popa.

Învățătorii români ortodoxi din ppresb. Radnei au ținut în 12 a. lunei curente nou în comuna Radna o conferență învățătorescă. Înainte de deschiderea conferenței, protopresbiterul tractual, Vas. Beleş a oficiat serviciul chemării sântului Duch, după terminarea căruia învățătorii au asistat la servirea unui parastas din partea numitului domn protopop, în memoria regretatului Dr. G. Popa, fost referent școlar al consistorului din Arad. Cu privilegiul acela învățătorul Damaschin Medrea a rostit o cuvântare frumoasă, amintind nenumăratele și neperitabile merite, ce regretatul Popa, prin muncă îndelungată și neobosită și-le-a câștigat pe terenul școlar în diecesa Aradului.

Statutele „Asociațiunii” aprobate.

Foile germane din loc aduc scirea, că statutele „Asociațiunii” modificate în adunarea gen. a Asociațiunii în Blas și cea gen. extraordinară ținută în Sibiu la 11 Martiu a. c. au fost aprobate din partea ministrului de interne. Titlul Asociațiunii va fi deci de aci înainte: „Asociațiune pentru literatura română și cultura poporului român”.

Dela temniță.

Osândiții pentru convocarea întrunirii alegătorilor români, d-nii Dr. Nicolau Vecerde și Dr. Amos Frâncu împlinindu-și pedepsele, au eșit din temniță Luni, dl. asesor cons. Z. Boiu a scăpat Marți ér dl. Ioan de Preda eri după prânț. Osândiții au fost încarcerati în niște birouri dela primăria din loc, cari spre scopul acesta au fost prefăcute în pușcării.

Construirea unui dig la Galați.

La malul lacului Brateș se va construi un dig, care se apere orașul Galați contra inundațiilor apelor Brateșului, și se întărească șoseua Galați-Reni. Digul va avea o înălțime de 5 metri și 60 cm. și o lungime de 4 km. 600 m.; digul propriu zis va avea o lățime de 7 m. 30 cm. Lucrările pentru complecta lui terminare vor dura 2 ani, și vor costa 2 milioane și jumătate lei.

Punerea petrii fundamentale pentru construirea digului s'a săvârșit Vineri, pe lângă festivități mari, fiind de față miniștrii: Sturdza, Djuvara și Ionel Brătianu.

Nouă volnicie.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei” dl. Dr. A. Murășan a fost condamnat din partea căpitanului de poliție din Brașov pe baza ord. minist. din 1894 Nr. 1488, pentru convocarea astă toamnă acolo a întrunirii a alegătorilor români, la arest de 8 zile și 50 fl. amendă, sau alte 5 zile arest și cheltueile de întreținere. Viceșpanul comitatens ca a II. instanță, a aprobat sentința primei instanțe. — Ajungând afacerea la ministrul de interne Perczel, acesta a aprobat sentința forului II. în punctul culpabilității; considerând însă, că acusatul a anunțat conferența la timp autorității competente, și aceea a fost numai ulterior oprită, a schimbat sentința în pun-

tul pedepsei în chipul următor: Dr. A. Murășan e osândit la arest de 8 zile, care se poate schimba în amendă de 80 fl. și la 50 fl. amendă, ér în cas de neplătire la alte 5 zile arest.

Concertul Aurelia Cionca.

Duminecă a avut loc în comuna de lângă Brașov, Dêrste, un concert dat, cu concursul corului de băeți al prof. T. Popovici din Brașov, de fetița abia de 8 ani a profesorului din București Cionca, în prezența unui public distins și numeros. Interesul față de concert a fost extraordinar, de-órece mica pianistă, deja până acum și-a câștigat un frumos renume prin talentu-i extraordinar, din care pricină e deosebit îmbrățișată de Curtea Română. Prin debutul său, mica Aurelia Cionca a pus în uimire auditorul. Ea se prezintă în adevăr, înzestrată cu un talent admirabil artistic. A executat cu strălucit succes piesele următoare: „Rondo” de Heller; valsul în H moll de Chopin; „Alla toccata” de Mozart, „Doina” și „Andante” variat de Haydn și 2 compoziții proprii, în cari a dovedit, că e în proprietatea și a unui simț musical înăscut. Geniala fetiță promise a ajunge, sub o educație înțeleptă, la un foarte mare grad de perfecție.

Uciagașul lui Canovas, anarhistul

Angiolitto, a fost condamnat din partea tribunalului militar din Madrid la mórte prin strâng, în 15 a. curente n. Executarea se va face zilele proxime, după-ce uciagașul va fi arătat lumii.

Duelul principelui Henrik de Orleans

cu contele de Turin Victor Emanuel a decurs Duminecă în 15 a. curente nou dimințat, pe hotarul comunei Vaucresson la Bois de Malechant. Secundații principelui au fost markisul Ginori și contele Avegado, ér ai contelui V. E. Leontiev și Murichon. Duelul s'a înțeleplat cu spada pe lângă condiții severe.

Combatanții s'au ciocnit în chip vehement în cinci rânduri. Abia la a cincea ciocnire a ajuns la sfârșit duelul, când prințul de Orleans a primit o rană grea. Contele numai la o mână a primit o neînsemnată zgârietură.

Principele e vulnerat la un umăr și la pânțele. Medicii au legat ranele la locul de bătaie, și principele a fost transportat la locuința tatălui său, principele Robert de Cartres. Duelul a durat 26 de minute.

Combatanții s'au împicat. Pe când adevă medicii îi legau ranele, principele de Orleans s'a ridicat, și întors spre contele i-a zis: — „Permite-mi D-le, să-ți string mâna”. — Contele a dat mâna principelui. E interesant, că principele de Orleans și contele de Turin sunt înrudiți, pentru-că fratele contelui are de soție pe o verișoră a principelui.

În Italia scirea despre rezultatul duelului a fost primită cu multă satisfacție. S'au arangiat demonstrații în mai multe orașe. Regele a dispus cercetarea disciplinară în contra contelui, ér secundanții acestuia au fost încarcerati.

Ministrul de justiție italian Costa

a încetat din viață Duminecă sêra după scurte suferințe, la Orada. Câte-va minute înainte de a-și da sufletul, a trimis regelui Umberto telegrama următoare: „Din agonie trimit Majestății Vóstre ultimul meu salut, și manifestarea omagiului meu, care numai deodată cu viața va înceta”. — Portofoliul ministrului decedat va fi condus în chip provisor din partea prim-ministrului Rudini.

Magnum Etymologicum.

În curând va apărea volumul IV. din *Magnum Etymologicum Romaniae*, care cuprinde restul cuvintelor din lit. B., nepublicate încă. Cu acest volum dl. B. P. Hașdêu încheie lucrarea sa din *Magnum Etymologicum*, ce apare în editura Academiei, care, se scie, a însărcinat cu continuarea lucrării pe dl. A. Filipide din Iași. „Epoca” află, că dl. Hașdêu ține însă foarte mult să doteze d-sa națiunea cu această operă, pentru care a strîns material deci de ani. În consecință a contractat cu librăria Hanchette din Paris, să-i editeze un *Magnum Etymologicum Romanice* scris în franțuzește. Lucrarea această va fi pur filosofică și va fi gata în câți-va ani.

De pe Hârtibaciu. Dl. G. Borzea, paroch în Coveș, ne trimite o scrisóre în care rectifică unele lucruri comunicate în corespondența publicată în nr. 81 al fôiei noastre din anul curent. Așa, încât privește persoana sa, zice, că numai datorită și-a făcut față de biserică, când a întreprins una și alta pentru ridicarea vafei parochiei sale. Apoi nu contestă nici meritele comitetului parochial, care i-a dat puternică mână de ajutor întru realizarea bunelor sale intențiuni față de biserică, dar nu pôte lăsa neamintite nici meritele învățătorului A. Bârsan, care ca membru în comitetul parochial își are o mare parte din aceste merite la tot ce s'a săvârșit până acum bun în această parochie. Mai observă la așteptarea cuvântărei sale, că aceea n'a fost numai o mulțămîț și îmbărbătare către popor, ci și un tractat despre oficiul divin extern; în fine, mai observă, că policandru procurat de episcopul A. Târșiu n'a fost 10 fl., ci 40 fl., pe lângă călătoria până la Brașov de unde l'a adus tot cu ostenelele d-sale.

Monument soldaților austriaci

căduți la Königrätz în anul 1866 în luptă contra Prusilor. Ministrul de interne austriac a permis a se face colecte pentru ridicarea unui monument soldaților austriaci, căduți la Königrätz (Bohemia) în anul 1866 în luptă contra Prusilor. În scopul contribuiri la realizarea acestui scop, cu încuviințarea ministrului comun de resbel, regimentul de infanterie Nr. 31 din loc, va arangia la hotelul „Împăratul Roman” din loc la 20 l. c. st. n., (Vineri) un concert. Inceputul la 7½ ore sêra. Intrarea 1 coronă.

Urmările dragostei.

Din Bertan ni-se scrie, că într-o grădină de acolo în 1 a. curente nou, locotenentul de artilerie Carl Augustin a ucis pe amanta sa Matilda Bartd, apoi și-a pus șie-și capăt. Pe peptul nefericitei fete s'a găsit o scrisóre, din care e evident, că pricina tragediei e dragostea. Locotenentul a fost de nascere din Lodomieria, ér consórta sa o simplă chelnărită din Bertan.

Corespondență particulară

a „Telegrafului Român”.

Să luptăm în comune

Călean, la 13 Iuliu 1897.

În n-rul 73 a. c. a mult prețuitei foi ce binevoiți a redigia, cu deplină satisfacție aflaiu, cum On Redacțiune a aflat importanța acestui ram de luptă dând loc aceluia articolu în locul de frunte, sub titlu „să ne luptăm în comune”.

Încă dela începutul carierei mele de învățătoriu, — preot, am aflat de mare interes lupta în comune, ceea-ce am și urmat-o cu toată abnegațiunea de câte-ori a cerut lipsa. — Nu am eșit nici odată în public, căci după părerea mea a-ți împlini datorința, satisfac numai obligămîntului ce l'am primit ca conducătoriu natural al poporului din carele faci parte și nu așteptări de lauri cum își permit unii a face.

Ródele le-am gustat purtând personal consecuențe grave, — ér poporul meu căștiguri însemnate. Dar să luptăm în comune cu toată abnegațiunea, căci din comune se pornesce perirea noastră națională, — dând însă pept dușmanului, l' va afla disgustul și se va domoli, respective rușina și va ține cont de noi; spre adevierirea acestora servă un cas.

În comuna noastră locuiesc 150 familii române și cinci proprietari magiari. De 19 ani fu tot un primar, — un instrument grețos al nobililor magiari. — Cercat'a acesta a-ne duce prunci cu sila la școala de stat. Pus'a în grevă poporul contra fostului paroch, fiind-că nu complăcea nobililor magiari, până sermanul preot silit a fost a își părăsi parochia. Despoiat'a poporul acest primar negenat susținut fiind de puternicii zilei, așa încât cu durere oftând își aduce aminte bieții ómeni de cei patru boi de cari se bucurau înainte cu 19 ani, neavînd aqi nici o vacă. Cercat'a poporul în diferite rânduri la alegeri prin proteste a-se scăpa de acest om, dar fără succes. Ba în timpul din urmă și eșise din us a mai fi de față și poporul la aleg-rea de primar, căci simplamente eșia „föszolgabíró”-ul în fața locului și cu vorba „acesta vi-e biro” se retrăgea. La venirea mea în comună nu audiai

altceva decât suspine și blăstămuri asupra primarului despot, ba chiar frații lui și blăstămau muma, care i-a făcut. Sfaturile, că legea le dă dreptul și puțința a se scăpa de el, erau neauđite, nu se potea crede, ba nici de vorbit. — Sosind ziua de alegere, 17 Iunie a. c., în presêra acestei zile se strigă din deal, că „toți aceia, ce sunt datori a cosi D-lor, să mērgă mîne la cosă, că de nu, vor fi duși în temniță”.

Cu tóte aceste, cei ce credeau sfaturilor mele: că să pôte alunga, și cei ce nu erau fricoși așa tare de amenințarea cu temnița, veniră la alegere. Constituindu-se reprezentanța comunală, domnii mei mă propun de membru suplent, — poporul mă scóte de membru ordinar. La candidare propunem partea română 6 concurenți, partea magiară numai pe favoritul sen, pe judele actual, și, veđi Dóme, pentru ochii lumii, și pe un octogenar, ce stetea propit în băta și carele el însuși se miră și zise: „Cum și puteți crede d-lor, că asiu potea fi și eu biréu după-ce mi'vedeți, că eu cu un picior sum în grópă și numai cu unul pe pēmēnt” și cu aceste renunță.

Ai noștri candidați fură respinși de „föszolgabíró”-ul și astfel remase singur favoritul puternicilor zilei, carele declarat de biréu, noi părăsirăm (36 indiviđi) până la unul locul de alegere insinuând recurs, carele pregătindu-l, îl și înaintarăm. Acum nu aveau coconășii de unde recruta v.-primar, jurați etc.; dar „est modus în rebus”; aduseră pe un cociș domnescu și l' făcură jurat, pe acesta l' trimiseră după unul de al nostru, ce sapa mai aproape, și-l făcură vice primar, și lucru gata. Acest din urmă nici nu scia, că ce a fost cu el și ce șargie are, și după ce află că ce-e, își înaintă abdicarea motivată.

Vēdēnd coconășii aceste, și puseră sluga, pe primariul ales numai de ei, să abdică, ceea-ce se și făcu și se anunță în comuna, că va fi alegere nouă. Așteptăm o săptămână, două, trei, și tot nu-i nimic, astfel tóttă speranța ne era în recursul așternut.

Afaceri familiare grave mă chiamă la locul natal, carele fiind foarte depărtat, mi cer concediu pe 8 zile; cum aflară, că sum dus, „föszolgabíró”-ul vine la alegere, și, se aude lume cu ce începe alegerea. Vorba lui: „Ó men i buni, unde e popa vóst”? răspunsul fu: „la părinți, Domnule”. „Ba nu, că e în temniță petrei săptămâni legat la mună și picior”. Ómenii demonstrează, că nu e adevăr. Proprietarul din loc întăresce cu cuvintele: „ba e drept, moi, popa vóst dat cu cela ce face și-a” înțelegând cădelnița, „la alt popa la cap și de aceea bogat pe el la doba” și continuând zice: „Io da la voi o ferie pálinka să fim cum mai fost”.

Astfel sicanai bieții ómenii erau a urma modalitatea dintăiu: adevă, a se depărta cu toți din locul de tortură, ceea-ce vēdēnd coconășii, le deteră voie a-și alege primar nou. Pe sêră sosesc și „popa din temniță”, și mare fi fu mirarea când vēđu, că casa îi era încunjurată de popor, carele venise a-i mângăia familia spăriată de mincinoșii păgâni. Destul că, ne-am scăpat de buruiana rea și acum avem primar om de al nostru și cinstit.

Acum poporul e însuflețit, și din însuși pățania sa cunoște pe binevoitoriu și dușmanul, ba mai mult, acest cas e pentru poporul nostru o școala de mare preț pentru tóte eventualitățile.

Deci la luptă onestă, în cadrul legilor ce ne au mai rēmas, și volnicia, și viglesugul dușmanului se va frânge, rămânēnd rușinați de fărădelegile lor.

Gavriil Simedrea,
preot român gr.ort.

Mătasa este arsă! obicinuesc a zice damele foarte adese-ori, dacă haina după a 2-a sau a 3-a purtare se rupe la îndoituri sêu se destramă ca vatta. Acestă aparițiune nu se datoresce arderei din „greșelă”, ci ca să apară mătasa mai gróșă și toluși iefină, intențional se mőie în acid de cositor și de phosphor, cari rod nervii din firele mătasei crude. Acestă procedură de colorare se numesce „ingreunare”. Cu cât se intenționează mai mare ingreunare a mătasei, cu atât trebuie se trecă prin mai multe băi de cositor, ca astfel să absorbă de tot această otravă. Mătasa astfel colorată — este țesătura cea mai fină! — germenale distrugerii îl conține așa dară încă înainte de a ajunge pe rēșboiul de țesut. Așa numita mătasă fabricată din astfel de fire, după scurtă întrebuințare, naturală că trebuie să se rupă ca iasca, după cum e mai mult sêu mai puțin ingreunată. — Haina cea scumpă (computând și speșele confecționării) este fără nici o valóre. Din mătásurile mele veritabile trimit bucueros mostre, franco și libere de vamă cu întórcerea poștei fabricale de mătásă din Zürich ale lui G. HENNEBERG, (furnisor de curte ces. și reg.).

Nr. 289-897.

[147] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela școlile din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bleseni Plai și Sat, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

2. Juncul de jos, cu filia Juncul de sus, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

3. Ormindea, cu salariu de 355 fl., din cari 40 fl. sunt computați din venitul cantoral, ér 15 fl. în prețul unui stângin de lemne, și cuartir. Învățătorul va avea să țină o strană în biserică.

Petițiunile de concurs instruite conform normelor din vigóre se se așternă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Brad, la 26 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zandrului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 324/897.

[129] 3-3

Concurs.

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătoresci vacante din protopresbiteratul Branului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare, și adică:

1. Răsnov, 2 posturi învățătoresci cu câte 300 fl.

2. Poiana Mărului, 2 posturi inv. cu câte 300 fl.

3. Codlea, 1 cu salariu de 350 fl.

4. Șirnea, 1 cu sal. de 300 fl.

5. Mocciul superior, 1 cu salariu de 300 fl.

6. Vlădeni, 1 cu sal. de 300 fl.

7. Simon, 1 cu sal. de 300 fl. precum și cuartir liber și lemnele de foc necesare.

Doritorii de a reflecta la vr'una din aceste stațiuni, au a-și așterne cererile lor instruite conform legii, în termenul indicat la subsemnatul oficiu.

In Codlea, Vlădeni, Poiana Mărului și Răsnov, cei ce vor înființa cor în 4 voci, vor primi încă 50 fl. anual

Zernești, 6 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Branului.

Traian Mețian,
prot.

Nr. 379/897

[130] 3-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III a Reci, protopresbiteratul Mercurei conform ordinului Preaven. Consistoriu Archidiece san din 10 Iunie a. c. Nr. 3527 Bis. se deschide concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotățiunea împreună cu acest post este în venite fixe și sigure de 412 fl.

Reflectanții la acest post sunt avisați, a-și așterne cererile de concurs, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu în termenul deschis

Informațiuni mai deapropo se pot lua dela presedintele comitetului parochial din Reci.

Dela concurenți se așteptă, a se presenta în o Duminecă seu sârbătoare la biserică pe lângă observarea dispozițiunei §-lui 18 din „Regulamentul pentru parochii“, spre a celebra și cventa.

Mercurea, la 14 Iulie 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc,
protop.

Nr. 176/897.

[136] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante la școlile comunelor bisericesci, mai jos însemnate, din protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare oficiosă.

1. Câmpeni, un post cu 300 fl. v. a. din fondul scolar, locuință eventual relut. Dacă concurentul va fi cântăreț și va pute conduce cor bisericesc, va mai primi și o remunerațiune separată.

2. Certegea, un post cu 300 fl. v. a. din fondul bisericeii și din repartitie și locuință cu grădină.

3. Lăpuș, un post cu 300 fl. v. a. din repartitie și locuință cu grădină.

4. Lăzesci, un post cu 300 fl. v. a. din repartitie și locuință cu grădină.

5. Neagra de jos, un post cu 300 fl. v. a. din repartitie și locuință cu grădină.

6. Poiana-Valea-verde, un post cu 300 fl. v. a. din repartitie și locuință cu grădină.

7. Săhodol-Peș, un post cu 300 fl. v. a. din repartitie și locuință cu grădină.

8. Ponor, un post cu 300 fl. v. a. din repart. și locuință cu grădină.

9. Vidra-medie, un post cu 300 fl. v. a. din fondul scolar și locuință cu grădină.

10. Vidra de sus, două posturi cu câte 300 fl. v. a. din fondul bisericesc și locuință necesară.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. din Câmpeni.

Câmpeni, 15 Iuliu 1897.

Romul Furdui,
protopresb.

Nr. 287/1897 prot.

[118] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

1. Criș, cu salariu anual de 300 fl. și anume: 150 fl. în bani din cassa bisericeii, folosirea unei lunci cu 110 fl., 4 stângini de lemne cu 40 fl., cuartir în edificiul scolei și grădină.

2. Rodeș, cu salariu anual de 300 fl. și anume: 240 fl. dela stat, 50 fl. din cassa bisericeii, în vîptuale 10 fl., cuartir în edificiul scolei și lemnele necesari de foc.

3. Vidacutul român, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 260 fl., lemne de foc în valóre de 40 fl., cuartir în edificiul scolei și grădină.

4. Bundorf, cu salariu anual de 300 fl., și anume: în bani 200 fl. în vîptuale 60 fl., lemne de foc în valóre de 40 fl., cuartir în edificiul scolei și grădină.

Informațiuni mai detaiate primese concurenții dela subscrisul.

Concurenții se-și așternă petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre în termenul deschis subscrisului, cu îndatorirea a se presenta în vre-o Duminecă seu sârbătoare în biserică din respectiva comună bisericescă spre a-și documenta aptitudinea în cele rituale.

Sighișora, 7 Iuliu 1897.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 383/897.

[139] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din conunele mai jos însemnate, se escrie prin acesta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Dobârea, un post cu salariu anual de 300 fl.

2. Broșteni, un post cu salariu anual de 300 fl.

3. Sângătin, un post cu salariu

anual de 300 fl., cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare pentru foc.

4. Gusu, un post cu salariu de 300 fl.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigóre, se se înaintez subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Mercurea, la 15 Iuliu, 1897. Oficiul protopresb. gr.-or., al Mercurei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc,
protopresb.

„ARDELEANA“,

institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000.

Circulație anuală: fl. 3,000.000.

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1. acórdă împrumuturi cu interese de 8%;
2. primesce depuneri dela particulari cu 5 și cu 5½, ér dela corporațiuni culturale cu 6%;
3. cumpără și vinde realități;

4. cumpără și vinde mărfuri și produse;
5. arêndeză și exarêndeză realități!
6. cumpără și vinde efecte publice;
7. mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

La institut se mai află 500 acții proprii, puse în vindere conform Prospectului staverit de Direcțiunea institutului sub Nr. 68/1897.

Ori-ce afacere se pôte rezolva și informări se pot lua verbal în biurul institutului, ér în scris prin corespondență.

Orăștie, în Maiu 1897.

[73] 9-12

Direcțiunea.

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.

a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor Nr. 20.

Strada Baier Nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

Vîndare în mare și mic.

Tôte articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerînțele moderne, numeroșele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri, ne pun în plăcuta poziție de a corêspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, prospêtă de diferite soiuri, Zăhar raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișore, Șafran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii Șuncă, Salamă, Pesci marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze prospete, Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fructe sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petroleu etc. diferite sîmînțe agronomice plombate și scutite de rocoina cu prețuri fôrte favorabile.

Din despărțemîntul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozesti veritabile (Marca D. M. & C.) albe si de diferite colori, Pêr (Haras) bercă, Mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroșele comande ale Mult On. public și promițînd serviciu prompt,

semnăm cu tôte stima:

[59] 9

„Concordia“,
societate comercială pe acții.